

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Autoritatea Națională de Integritate,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Autoritatea Națională de Integritate împotriva lui Vitalie Țiței privind încetarea înainte de termen a mandatului de primar, împotriva deciziei din 21 noiembrie 2023 a Curții de Apel Bălți

*(Dosarul nr. 3ra-97/24
NR. PIGD 2-22025171-01-3ra-1901202)*

Aplicarea eronată a normelor privind competența Autorității Naționale de Integritate. Interpretarea greșită a interesului legitim al Autorității Naționale de Integritate în promovarea acțiunii. Ignorarea caracterului imperativ al încetării mandatului de primar în cazul unui conflict de interese constat definitiv.

Judecătoria Drochia, sediul central, jud. I. Rusu,
Curtea de Apel Bălți, jud. S. Procopciuc, E. Gumeaza, N. Chircu,

25 iunie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de Autoritatea Națională de Integritate

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 23 februarie 2023, Autoritatea Națională de Integritate a înaintat acțiune în contencios administrativ împotriva lui Țiței Vitalie, solicitând dispunerea încetării înainte de termen a mandatului de primar al lui Vitalie Țiței, primar în s. Pociumbăuți, r-nul Râșcani.

2. În motivarea acțiunii, în esență, Autoritatea Națională de Integritate a invocat că, în urma desfășurării controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inspectorul de integritate din cadrul Autorității Naționale de Integritate, Serghei Pleșca, a emis actul de constatare nr. 138/18 din 13 decembrie 2019, prin care a stabilit că pârâtul, Vitalie Țiței, în calitate de primar al s. Pociumbăuți, r-nul Râșcani, nu a declarat și nu a soluționat prin abținere conflictul de interese, admițând astfel consumarea acestuia prin emiterea mai multor acte juridice și administrative cu încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese. Circumstanțele de drept și de fapt în baza cărora a fost stabilită încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese au fost indicate expres în conținutul actului de constatare, copia acestuia fiind anexată la cererea de chemare în judecată.

3. Autoritatea Națională de Integritate a menționat că, în temeiul acestui act de constatare, inspectorul de integritate a dispus sesizarea organului competent pentru încetarea înainte de termen a mandatului pârâtului în calitate de primar și, totodată, a decis aplicarea interdicției de a exercita o funcție publică sau de demnitate publică pe o perioadă de trei ani. Această interdicție urmează să fie înscrisă în Registrul de stat al persoanelor care au interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, din momentul în care actul de constatare devine definitiv sau din momentul încetării de drept a mandatului pârâtului.

4. În continuare, Autoritatea Națională de Integritate a precizat că autoritatea publică competentă de numirea în funcție a pârâtului este, totodată, autoritatea abilitată să dispună încetarea înainte de termen a mandatului său. Având în vedere că instanțele judecătorești sunt competente să confirme legalitatea alegerilor aleșilor locali și să valideze mandatele acestora, ele sunt și autoritatea competentă să examineze cererea privind încetarea înainte de termen

a mandatului de primar, urmare a constatării definitive a încălcării regimului juridic al conflictelor de interese.

5. Autoritatea Națională de Integritate a mai menționat că actul de constatare nr. 138/18 din 13 decembrie 2019 este definitiv la momentul înaintării cererii de chemare în judecată, iar în temeiul art. 140 Cod administrativ, acesta are puterea lucrului decis, neputând fi contestat ulterior în instanță. Caracterul definitiv al acestui act rezultă din decizia Curții de Apel Chișinău din 3 noiembrie 2021, prin care instanța a admis apelul declarat de ANI împotriva hotărârii din 2 februarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani și a respins acțiunea înaintată de pârât prin care acesta solicita anularea actului de constatare.

6. Referindu-se la cadrul legal aplicabil, Autoritatea Națională de Integritate a menționat că, potrivit art. 35 alin. (4) din Legea nr. 132/2016, un act de constatare rămâne definitiv la expirarea termenului de contestare sau, dacă este contestat, la momentul în care hotărârea judecătorească devine irevocabilă. Conform art. 35 alin. (5) din aceeași lege, după rămânerea definitivă a actului de constatare, Autoritatea Națională de Integritate îl expediază, în termen de 15 zile, organelor competente pentru executarea acestuia și luarea măsurilor legale care se impun. Aceste dispoziții sunt aplicabile și în cazul constatării încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, întrucât, potrivit art. 37 alin. (4) din Legea nr. 132/2016, prevederile art. 30-36 se aplică în mod corespunzător și în acest context. Astfel, întrucât decizia Curții de Apel Chișinău a rămas definitivă la 31 ianuarie 2022, actul de constatare nr. 138/18 din 13 decembrie 2019 a devenit executoriu începând cu această dată.

7. Autoritatea a indicat, de asemenea, că mandatul primarului Vitalie Țiței a fost validat prin hotărârea Judecătorei Drochia, sediul Râșcani, din 26 octombrie 2019, dosar nr.3-30/2019. Prin urmare, cererea de chemare în judecată privind încetarea înainte de termen a mandatului a fost înaintată instanței de judecată care, conform legislației în vigoare, a avut competența să valideze mandatul pârâtului.

8. În ceea ce privește natura juridică a acțiunii înaintate, Autoritatea Națională de Integritate a subliniat că aceasta este o acțiune în constatare, în sensul art. 206 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, având ca obiect constatarea încetării înainte de termen a mandatului de primar al pârâtului, ca efect al încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, stabilite printr-un act de constatare definitiv.

9. Potrivit art. 39 alin. (3) din Legea nr. 132/2016, în cazul în care un act de constatare rămâne definitiv, Autoritatea Națională de Integritate are obligația de

a sesiza, în termen de cel mult 5 zile, autoritatea competentă pentru încetarea mandatului sau a raporturilor de muncă ale subiectului declarării.

10. Autoritatea Națională de Integritate a mai invocat dispozițiile art. 23 alin. (4) din Legea nr. 133/2016, care prevăd că fapta unei persoane ce soluționează o cerere, emite un act administrativ, încheie un act juridic sau participă la luarea unei decizii cu încălcarea normelor privind conflictul de interese constituie temei pentru tragerea la răspundere contravențională sau penală, precum și pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu.

11. Totodată, Autoritatea Națională de Integritate a subliniat că, potrivit art. 209 alin. (3) din Codul administrativ, pentru acțiunea în constatare nu există un termen limită de înaintare, astfel că sesizarea instanței de judecată este admisibilă indiferent de momentul depunerii acesteia.

12. În concluzie, Autoritatea Națională de Integritate a solicitat constatarea încetării înainte de termen a mandatului primarului Vitalie Țiței, invocând caracterul definitiv al actului de constatare, competența instanței de a se pronunța asupra încetării mandatului și aplicabilitatea legislației privind conflictul de interese, care impune încetarea mandatului în cazul în care se constată încălcarea regimului juridic al acestuia.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

13. Prin hotărârea din 12 iunie 2023 a Judecătorei Drochia, sediul central, s-a admis integral acțiunea înaintată de Autoritatea Națională de Integritate împotriva lui Vitalie Țiței privind încetarea înainte de termen a mandatului de primar. S-a încetat înainte de termen mandatul de primar al lui Țiței Vitalie - primar în satul Pocimbăuți r. Rîșcani, validat prin hotărârea instanței de judecată din 26.10.2019.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

14. La 23 iunie 2023, Țiței Vitalie a declarat apel împotriva hotărârii din 12 iunie 2023 a Judecătorei Drochia, sediul central, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

15. Inclusiv, a indicat ca motiv de respingere a acțiunii faptul că a fost depusă cu omiterea termenului de 5 zile prevăzut de lege pentru sesizarea instanței din partea Autorității Naționale de Integritate.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

16. Prin decizia din 21 noiembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, s-a casat integral hotărârea din 12 iunie 2023 a Judecătoriei Drochia, sediul central și s-a emis o decizie nouă, prin care acțiunea s-a declarat inadmisibilă.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

17. La 16 ianuarie 2024, Autoritatea Națională de Integritate a declarat recurs împotriva deciziei 21 noiembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă.

ARGUMENTELE RECURSULUI

18. În motivarea recursului, Autoritatea Națională de Integritate a invocat că instanța a aplicat greșit normele de drept procesual în ceea ce privește admisibilitatea acțiunii.

19. În context consideră eronată interpretarea instanței de apel potrivit căreia acțiunea privind încetarea înainte de termen a mandatului de primar este inadmisibilă, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. e) Cod administrativ. Instanța a reținut că Autoritatea Națională de Integritate nu a demonstrat un interes legitim în promovarea acțiunii, considerând că aceasta nu a justificat existența unui drept propriu vătămat. Autoritatea Națională de Integritate contestă această concluzie, susținând că are competența legală expres prevăzută de lege pentru inițierea unei astfel de acțiuni.

20. Potrivit dispozițiilor art. 7 alin. (1) lit. e¹) din Legea nr. 132/2016 privind Autoritatea Națională de Integritate, aceasta are competența expresă de a solicita încetarea mandatului persoanelor care au încălcat regimul juridic al conflictelor de interese. Totodată, conform art. 7 alin. (2) lit. b) din aceeași lege, Autoritatea Națională de Integritate are dreptul de a sesiza conducerea organizației publice sau a autorității responsabile pentru tragerea la răspundere disciplinară a persoanelor vizate, inclusiv prin dispunerea încetării mandatului.

21. De asemenea, recursul subliniază că art. 39 alin. (2) din Legea nr. 132/2016 prevede că, în cazul rămânerii definitive a unui act de constatare emis de Autoritatea Națională de Integritate, autoritatea este obligată să sesizeze, în termen de cel mult 5 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile pentru încetarea mandatului sau a raporturilor de muncă ale subiectului declarării. Prin urmare, interpretarea instanței de apel conform căreia Autoritatea Națională de Integritate nu ar avea un interes legitim în promovarea acțiunii este contrară dispozițiilor legale.

22. În susținerea argumentației sale, Autoritatea Națională de Integritate a făcut referire la art. 23 alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, care stabilește că încălcarea normelor privind conflictul de interese constituie temei pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului în cauză. În acest context, Autoritatea Națională de Integritate a evidențiat faptul că pârâtul, Vitalie Țîței, a emis acte administrative și juridice cu încălcarea regimului conflictului de interese, fapt stabilit definitiv prin actul de constatare nr. 138/18 din 13 decembrie 2019.

23. Autoritatea Națională de Integritate a mai arătat că, potrivit art. 5 alin. (4) lit. a¹) din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local și art. 28 alin. (2) lit. d¹) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, mandatul unui primar încetează înainte de termen în cazul existenței unui act de constatare rămas definitiv, care confirmă că acesta a emis sau adoptat un act administrativ fără soluționarea conflictului de interese.

24. Recurenta a reiterat că, având în vedere caracterul definitiv al actului de constatare și dispozițiile legale aplicabile, efectul juridic firesc și obligatoriu este încetarea mandatului de primar al pârâtului. În acest sens, instanța de apel nu putea declara inadmisibilă acțiunea Autorității Naționale de Integritate, întrucât legislația prevede clar că încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese atrage sancțiunea încetării mandatului, fără a fi necesară demonstrarea unui drept propriu vătămat.

25. Autoritatea Națională de Integritate a invocat, de asemenea, prevederile art. 189 alin. (3) Cod administrativ, care permit autorităților publice să inițieze acțiuni în contencios administrativ atunci când legea le atribuie astfel de competențe. În acest sens, Autoritatea Națională de Integritate a arătat că acțiunea sa are temei legal și nu poate fi considerată inadmisibilă.

26. Totodată, Autoritatea Națională de Integritate a argumentat că, în cazul încălcării regimului juridic al incompatibilităților de către subiecții declarării, competența de înaintare a acțiunii pentru încetarea mandatelor acestora revine Cancelariei de Stat, conform art. 8 alin. (3) din Legea nr. 768/2000. Cu toate acestea, în cazul încălcării regimului juridic al conflictelor de interese de către primari, legislația nu prevede în mod expres cine are competența de a iniția acțiunea privind încetarea mandatului. Autoritatea Națională de Integritate susține că, în lipsa unei prevederi exprese, această atribuție îi revine în mod implicit, având în vedere competențele generale prevăzute de Legea nr. 132/2016 și Codul administrativ.

POZIȚIA INTIMATULUI

27. Curtea Supremă de Justiție a comunicat intimatului cererea de recurs, informându-l despre posibilitatea depunerii unei referințe. Însă, până la data examinării cererii de recurs, nu a depus referință, prin care să-și exprime poziția.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

28. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ prevede următoarele:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

29. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

30. Art. 245¹ din Codul administrativ prevede că:

Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

31. Art. 193 alin. (3) și (3¹) din Codul administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători.

În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.”

32. Art. 247 din Codul administrativ:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art. 245¹ alin.(1) lit. b) și d). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

33. Art. 248 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ:

„În urma examinării recursului, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: b) admite recursul, casează integral sau parțial hotărârea și/sau decizia și adoptă o nouă decizie;”

34. Art. 194 alin. (2) din Codul administrativ:

„În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.”

35. Art. 206 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ:

„O acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau”

36. Art. 209 alin. (3) din Codul administrativ:

„Pentru acțiunea în realizare, acțiunea în constatare și acțiunea de control normativ nu există termen de înaintare a acțiunii în contencios administrativ.”

37. Art. 7 alin. (1) lit. e¹ alin. (2) lit. a), b) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate:

„În domeniul asigurării controlului averii și al intereselor personale, Autoritatea: e¹) solicită, în condițiile legii, conducerii organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia;

În domeniul exercitării controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, Autoritatea: a) constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor; b) solicită conducerii organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării tragerea la răspundere disciplinară a persoanei care a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor ori, după caz, dispunerea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia;”

38. Art. 19 lit. f) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de integritate:

„Inspectorii de integritate desfășoară următoarele activități: f) sesizează organizația publică în care activează subiectul declarării sau autoritatea responsabilă de numirea în funcție a acestuia în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia în cazul constatării unei stări de incompatibilitate sau a unui conflict de interese;”

39. Art. 39 alin. (1) lit. b) și alin. (3) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de integritate:

„În cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate: b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a

raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Dacă actul de constatare rămâne definitiv, Autoritatea sesizează, în termen de cel mult 5 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia.”

40. Art. 23 alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale:

„Fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru tragere la răspundere contravențională, penală și/sau, după caz, pentru revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.”

41. Art. 28 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală:

„Primarul își exercită atribuțiile de la data validării mandatului pînă la data validării următorului mandat de primar, cu excepția cazurilor cînd mandatul încetează de drept înainte de termen. Prelungirea, prin lege organică, a mandatului primarului poate avea loc numai în caz de război sau catastrofă.

Mandatul de primar încetează de drept înainte de termen în cazurile prevăzute la art.5 alin.(8) din Legea nr.768/2000 privind statutul alesului local.”

42. Art. 5 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local:

„Mandatul primarului încetează de drept înainte de termen în caz de: b) stabilire, prin act de constatare rămas definitiv al Autorității Naționale de Integritate, a emiterii/adoptării de către acesta a unui act administrativ, a încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, a luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese;”

MOTIVAREA INSTANȚEI

43. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată atestă că decizia motivată a fost notificată Autorității Naționale de Integritate, în mod electronic, la 29 decembrie 2023. Recursul a fost declarat la 16 ianuarie 2024, cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

44. Circumstanțele cauzei prezentate de părți și determinate de instanțele de judecată denotă, în special, următoarele:

45. Autoritatea Națională de Integritate a inițiat acțiunea în contencios administrativ solicitând constatarea încetării mandatului de primar al lui Vitalie

Țiței, ca efect al stabilirii definitive a unui conflict de interese prin actul de constatare nr. 138/18 din 13 decembrie 2019.

46. Judecătoria Drochia, sediul central, prin hotărârea din 12 iunie 2023, a admis integral acțiunea înaintată de Autoritatea Națională de Integritate, constatând că sunt întrunite condițiile legale pentru încetarea înainte de termen a mandatului primarului Vitalie Țiței.

47. Instanța de fond a reținut că, în conformitate cu art. 5 din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local și art. 28 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, mandatul unui primar încetează de drept înainte de termen în cazul constatării definitive a încălcării regimului juridic al conflictului de interese. Or, în speță, actul de constatare nr. 138/18 emis de Autoritatea Națională de Integritate la 13 decembrie 2019 a devenit definitiv la 31 ianuarie 2022, în urma deciziei Curții de Apel Chișinău din 3 noiembrie 2021, ceea ce atrage aplicarea dispozițiilor legale menționate.

48. Curtea de Apel Bălți, prin decizia din 21 noiembrie 2023, a admis apelul declarat de Vitalie Țiței, a casat hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul central, din 12 iunie 2023 și a declarat inadmisibilă acțiunea înaintată de Autoritatea Națională de Integritate.

49. Instanța de apel a reținut că Autoritatea Națională de Integritate nu justifică un interes legitim în promovarea acțiunii, interpretând art. 207 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, conform căruia o acțiune este inadmisibilă dacă reclamantul nu justifică un drept sau un interes legitim vătămat.

50. Instanța a concluzionat că Autoritatea Națională de Integritate nu a demonstrat existența unui drept propriu vătămat, iar simpla invocare a atribuțiilor sale legale în materia integrității nu este suficientă pentru a fundamenta calitatea procesuală activă în această cauză.

51. Cu privire la efectele actului de constatare emis de Autoritatea Națională de Integritate, instanța de apel a reținut că încetarea mandatului primarului nu este o consecință automată a existenței unui act de constatare rămas definitiv, ci o măsură care trebuie dispusă de autoritatea publică abilitată să ia această decizie.

52. Instanța a apreciat că Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local și Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală nu prevăd expres competența Autorității Naționale de Integritate de a sesiza instanța pentru încetarea mandatului unui primar, ci reglementează că această măsură trebuie luată de autoritatea care a validat mandatul.

53. Instanța de apel a examinat competențele Autorității Naționale de Integritate și a concluzionat că instituția nu este abilitată să solicite în mod direct

instanței de judecată încetarea mandatului unui primar. Potrivit Curții de Apel, rolul Autorității Naționale de Integritate se limitează la emiterea actelor de constatare și la sesizarea autorităților competente pentru aplicarea sancțiunilor prevăzute de lege, fără posibilitatea de a formula o acțiune în contencios administrativ în vederea încetării mandatului.

54. Pe baza acestor considerente, Curtea de Apel Bălți a conchis că acțiunea Autorității Naționale de Integritate este inadmisibilă, întrucât nu este justificată existența unui interes legitim direct, iar măsura încetării mandatului trebuie dispusă printr-un alt mecanism legal, fără intervenția instanței de contencios administrativ la solicitarea Autorității Naționale de Integritate.

55. Autoritatea Națională de Integritate a declarat recurs împotriva deciziei menționate, susținând că instanța de apel a aplicat greșit normele legale și a ignorat caracterul imperativ al sancțiunii încetării mandatului primarului, impus prin art. 5 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 768/2000 și art. 28 alin. (2) din Legea nr. 436/2006.

56. Examinând legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel în raport cu argumentele recurentului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel a aplicat eronat normele legale relevante privind încetarea de drept a mandatului de primar în cazul stabilirii definitive a unui conflict de interese.

57. În schimb, soluția primei instanțe a fost corect fundamentată, întrucât Judecătoria Drochia a aplicat corect dispozițiile legale imperative privind încetarea mandatului unui primar în cazul existenței unui act de constatare definitiv emis de Autoritatea Națională de Integritate.

58. Instanța de recurs reține că dispozițiile legale incidente în cauză stabilesc expres că încălcarea regimului conflictelor de interese atrage sancțiunea încetării de drept a mandatului primarului, fără a lăsa loc unei aprecieri discreționare în ceea ce privește aplicarea acestei măsuri.

59. Art. 5 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local prevede clar că mandatul primarului încetează de drept înainte de termen în cazul în care Autoritatea Națională de Integritate stabilește, printr-un act de constatare rămas definitiv, că acesta a emis sau adoptat un act administrativ, a încheiat un act juridic ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese.

60. De asemenea, art. 28 alin. (2) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală face trimitere expresă la prevederile art. 5 alin. (8) din Legea nr. 768/2000, confirmând faptul că mandatul unui primar încetează

de drept în cazul constatării definitive a unei situații de incompatibilitate sau conflict de interese.

61. Curtea Supremă de Justiție reține că instanța de apel a interpretat în mod greșit prevederile legale, și anume, că încetarea mandatului unui primar ar fi o măsură care necesită o decizie discreționară a unei alte autorități și că Autoritatea Națională de Integritate nu ar avea competența de a sesiza instanța de judecată.

62. Această interpretare este eronată și contrară normelor exprese ale legii potrivit căror sancțiunea încetării mandatului intervine de drept, iar sesizarea instanței este justificată tocmai pentru constatarea acestei consecințe legale.

63. În ceea ce privește competența Autorității Naționale de Integritate de a iniția acțiuni în instanță, Completul de judecată constată că aceasta derivă în mod explicit din art. 7 alin. (1) lit. e¹) din Legea nr. 132/2016 privind Autoritatea Națională de Integritate, care îi conferă atribuția de a solicita încetarea mandatului subiecților declarării care au încălcat regimul juridic al conflictelor de interese.

64. Totodată, art. 39 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 132/2016 prevede că, în cazul în care inspectorul de integritate constată o încălcare a regimului conflictelor de interese, acesta poate emite un act de constatare prin care solicită încetarea mandatului subiectului declarării și aplicarea interdicției de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

65. În plus, art. 39 alin. (3) din aceeași lege stabilește obligația Autorității Naționale de Integritate de a sesiza, în termen de cel mult 5 zile, autoritatea competentă pentru dispunerea încetării mandatului.

66. Aceste dispoziții confirmă că Autoritatea Națională de Integritate are nu doar dreptul, ci și obligația de a acționa pentru punerea în executare a actelor de constatare rămase definitive, inclusiv prin sesizarea instanței de judecată în situațiile în care autoritățile administrative nu își îndeplinesc obligațiile legale de a aplica sancțiunile prevăzute de lege.

67. Completul de judecată atestă că prevederile legale nu pot fi lipsite de substanță prin abordări formaliste, iar textele legale urmează a fi interpretate în sensul în care să producă efecte și nu invers. Legea foarte clar stabilește că o persoană care deține o funcție publică, inclusiv și un primar, și care a admis un conflict de interese, urmează să suporte consecințele prevăzute de lege, la caz încetarea mandatului înainte de termen. Totodată, legea expres stabilește competența Autorității Naționale de Integritate de a iniția procedurile de destituire din funcție, iar instanța de judecată, ca organ care a validat mandatul primarului, chiar dacă și în urma unui scrutin electoral, **la**

momentul dedus judecării era instituția care constata încetarea mandatului înainte de termen.

68. Pârâtul intimat a mai invocat ca temei de respingere a acțiunii faptul că instanța nu a fost sesizată în termen de 5 zile din momentul când a apărut acest drept. Completul de judecată apreciază acest argument ca fiind unul eronat. Or, termenul de 5 zile nu este unul de decădere. O astfel de concluzie nicidecum nu poate fi dedusă din sistemul normelor legale care reglementează această situație. Este un termen prevăzut pentru Autoritatea Națională de Integritate în care are obligația de a înainta o cerere către instituția abilitată în vederea constatării încetării mandatului. Legiuitorul intenționat a stabilit un termen atât de redus pentru a nu se favoriza în continuare deținerea unui mandat contrar rigorilor legii. Omiterea acestui termen poate genera consecințe de ordin disciplinar pentru factorii de decizie responsabili de punerea în executare din cadrul Autorității Naționale de Integritate și nicidecum anihilarea mecanismului de verificare a respectării regimului conflictelor de interese și incompatibilităților pe motive pur formale (vezi pct.68).

69. În concluzie, Curtea Supremă de Justiție constată că decizia instanței de apel a fost pronunțată cu interpretarea eronată a normelor care reglementează încetarea mandatului primarului în cazul unui conflict de interese confirmat printr-un act de constatare definitiv, precum și cu ignorarea competențelor Autorității Naționale de Integritate de a acționa în vederea respectării regimului de integritate.

70. Pentru aceste considerente, în temeiul art. 248 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Autoritatea Națională de Integritate.

Casează integral decizia din 21 noiembrie 2023 a Curții de Apel Bălți și emite o decizie nouă, prin care se menține hotărârea din 12 iunie 2023 a Judecătoriei Drochia, sediul central, în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Autoritatea Națională de Integritate împotriva lui Vitalie Țiței privind încetarea înainte de termen a mandatului de primar.

Decizia este irevocabilă.

Președinte
Judecători

Ion Malanciuc
Oxana Parfeni
Diana Stănilă